

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Τμήμα Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
Κοινωνικές Διακρίσεις, Μετανάστευση, Ιδιότητα του Πολίτη

**Η διαχείριση του προσφυγικού ζητήματος: ανήλικοι πρόσφυγες,
συνθήκες διαβίωσης και τα δικαιώματά τους**

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
Αθηνά Καρναβά

Τριμελής Εξεταστική Επιτροπή:
Καρακατσάνη Δέσποινα, καθηγήτρια, επιβλέπουσα
Γαζή Έφη, αναπληρώτρια καθηγήτρια, μέλος
Σπυριδάκης Μάνος, αναπληρωτής καθηγητής, μέλος

Κόρινθος
Ιανουάριος 2018

Copyright © 2018 Αθηνά Καρναβά

Με την επιφύλαξη παντός δικαιώματος.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας έκδοσης, εξολοκλήρου ή τμήματος αυτής για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα. Ερωτήματα που αφορούν τη χρήση των μελετών για κερδοσκοπικό σκοπό πρέπει να απευθύνονται προς τους συγγραφείς. Οι απόψεις και τα συμπεράσματα των κειμένων εκφράζουν τους συγγραφείς και μόνο.

Περίληψη

Στόχος της παρούσας έρευνας είναι η προσέγγιση και η κριτική των δομών υποστήριξης των ανήλικων προσφύγων στα κέντρα φιλοξενίας της Ελλάδας, σε συνάρτηση με το νομοθετικό πλαίσιο προστασίας των δικαιωμάτων των ανήλικων, αλλά και ο ρόλος που αναλαμβάνουν οι εργαζόμενοι κρατικών ή ιδιωτικών οργανισμών στην προώθηση της βέλτιστης διαπαιδαγώγησης των ανηλίκων. Πιο συγκεκριμένα, πραγματοποιείται ανασκόπηση του νομοθετικού πλαισίου προστασίας των ανήλικων προσφύγων με βάση τις δύο ταυτότητες που κατέχουν παράλληλα: δηλαδή, την ταυτότητά τους ως αιτούντες άσυλο και τη ταυτότητά τους ως ανήλικοι. Προσεγγίζεται, δηλαδή, το διεθνές και ευρωπαϊκό πλαίσιο προστασίας αυτής της ευάλωτης πληθυσμιακής ομάδας ξεχωριστά, βρίσκοντας κοινά σημεία όπου συνδέονται νομοθετικά. Έπειτα, εφαρμόζεται μία κριτική προσέγγιση σε διάφορα θέματα που ανακύπτουν από τη μελέτη της σχετικής νομοθεσίας, χρησιμοποιώντας και πορίσματα ερευνών και εγγράφων που έχουν βγάλει ερευνητικά κέντρα, διεθνείς οργανισμοί και Μη Κυβερνητικοί Οργανισμοί (ΜΚΟ), σχετικά με την προσφυγική κρίση και τους ανήλικους πρόσφυγες. Στη συνέχεια, προχωρώ σε διασταύρωση της θεωρητικής ενασχόλησης και έρευνας του αντικειμένου με τα όσα είπε ο πληθυσμός της ποιοτικής έρευνας, ώστε να αναδειχθούν τα κενά προστασίας και προώθησης των δικαιωμάτων των ανήλικων προσφύγων και τα προβλήματα που διατηρούνται διαιωνίζονται στις δομές κράτησης και κέντρα φιλοξενίας.

Λέξεις - Κλειδιά

Προσφυγικές ροές, ανήλικοι αιτούντες άσυλο, κέντρα φιλοξενίας, ανθρώπινα δικαιώματα.

Abstract

The thesis' purpose is to approach and critically examine the supporting structures of minor refugees in hosting centres/refugee camps in Greece, in correlation with the protective context of children's' rights, and the role that the employees take in promoting the best education of the children. More particularly, there is a review of the relevant legislative framework, based on the two identities of the examined population: the identity of applying for a refugee status and the identity of being an adult. The two legislative contexts are being examined individually, attempting to interrelate them where possible. Afterwards, with the use of relevant data and information by NGO's reports and research, we critically approach the legislative framework and its gaps. To conclude, the findings of the theoretical research are crosschecked with the findings of the qualitative research. As such, we attempt to indicate the protection gaps and the loopholes of promoting the rights of minor refugees, as well as the problems that are preserved in the refugee camps.

Keywords

Refugee flows, minor refugees, hosting centres, human rights

Περιεχόμενα

Ευρετήριο Πινάκων

iii

1. Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.
2. Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.
3. Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.
  - 3.1. Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.
4. Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.
5. Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.
  - 5.1. Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.
  - 5.2. Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.
6. Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.
  - 6.1. Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.
  - 6.2. Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.
7. Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.
8. Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

65

Παράρτημα Συνεντεύξεων

74

Συνέντευξη 1

74

Συνέντευξη 2

84

Συνέντευξη 3

97

Συνέντευξη 4

105

Συνέντευξη 5

122

Συνέντευξη 6

133

Συνέντευξη 7

149

Συνέντευξη 8

160

Συνέντευξη 9

172

Συνέντευξη 10

191

Ευρετήριο Πινάκων

Πίνακας 5.1 *Αριθμός Ασυνόδευτων Ανηλίκων στην Ελλάδα (2002-2007 & 2012-2013).* 31

Πίνακας 5.2 *Αριθμός ανά υπηκοότητα.* 32

Πίνακας 5.3 *Ασυνόδευτα ανήλικα ως 12 ετών και άνω των 12 ετών .* 32